П III 34

Примерак 16 филера

НОВА ПОШТА

„НОВА ПОШТА"
излази сваког дана ујутру, осим понедеоника и дана иза празника
Редакција и администрација:
УЈВИДЕК, ОРСАГЗАСЛО ТЕР 6/I
Телефон: 39--39. // Пошт. фах 173
Чек. рачун код Пошт. штед. 18.254
Месечна претплата: 4.30 пенга
тромесечна: 12.40 пенга.

Год. III. Ујвидек, среда, 10 новембар 1943 Број 251

Одбијен је нов покушај искрцавања совјетских трупа јужно од Керча

Појачана жестина борби у околини Кијева

Још није објављен резултат конференције у Каиру

Немачка врховна команда саопштава из главног стана Вође Рајха:

—Јужно од Керча одбили смо нови покушај искрцавања совјетских трупа. Један заштитни одред ратне морнарице поново је потопио у Керчком мореузу два непријатељска моторна топовска чамца као и један брзи чамац. Код северног улаза на Крим наше трупе су се и у понедељак успешно одупирале појачаном притиску непријатеља. Једна наша нападачка акција на сектору Дњепра имала је успеха јужно од Дњепропетровска. Непријатељ је у људству и материјалу претрпео значајне губитке, док су наши губици незнатни.

У борбеном простору око Кијева, поглавито јужно и западно од града, појачана је жестина борби. Док је непријатељски напад насупрот одлучној одбрани наших трупа на неколико тачака само лагано довео до освајања простора, на другим местима наши противнапади заузели су више привремено изгубљених места од бројно надмоћног непријатеља.

Северозападно од Смоленска Совјети су поново почели нападе. Ове нападе — изузев неколико у међувремену изолованих продора, — одбили смо. У невељском простору продора један наш противнапад избацио је непријатеља из више јаких положаја. Западно и северозападно од града Совјети су нападали са делимично ново убаченим снагама. Ове нападе задржали смо у жестоким борбама или их крваво одбили.

На ратишту у јужној Италији непријатељ је у понедељак бацио у борбу нове снаге и јаким нападима вршио покушаје за пробој нашег фронта. Нарочито се водила огорчена борба цео дан за неколико висинских положаја западно од Волтурна. Нападе смо уз тешке крваве губитке по непријатеља одбили а места продора отсекли или противнападом сузили. У току напада за узнемирење неколико непријатељских авиона на западну област Рајха настала је у неколико места грађевинска штета и незнатни људски губици.

Прошле ноћи немачки авиони поново су бацили бомбе на циљеве у Лондону.

Застој у операцијама Пете армије

Лисабон, 9 новембар. (МТИ). Из Алжира се јавља: Према саопштењу из североафричког главног стана, операције Пете армије онемогућују велике кише.

ВОЈНА САВЕТОВАЊА У БЕЛОЈ КУЋИ

Вашингтон, 9 новембар. (БТ) — Претседник Рузвелт позвао је у понедељак војне вође Сједињених Држава, са којима је у Белој кући водио важне разговоре. У разговорима су учествовали генерал Маршал, шеф генералштаба, адмирал Кинг, командант америчке ратне морнарице, и генерал Арнолд, командант америчког ваздухопловства.

У околини Невела воде се жестоке борбе

Осуђени су покушаји продора совјетских снага

Будапешта, 9 новембар. (БТ). О средњем и северном сектору Источног фронта из Берлина се јавља следеће:

У окуци Невела немачки гренадири извршили су изненадни продор 7 новембра против далеко истурених совјетских снага и приликом првога јуриша већим делом уништили противника који се огорчено бранио. На непрегледном мочварном и шумском подручју југозападно од Невела дошло је до жестоких борби између совјетских јединица и немачких снага за осигурање. У многим жестоким борбама, које једна са другом нису имале везе, немачка одбрана је у главном осујетила све совјетске покушаје да продру јужно и југозападно.

Северозападно од Невела јаке совјетске формације, употребљавајући вештачку маглу, привремено су продрле у немачке линије за осигурање. Одлучан противудар заустави је совјетско продирање, распарчао совјетске колоне и ове делимично сасвим бацио до полазних положаја. Западно од овог града један совјетски тенковски напад сломљен је још пре него што је доспео до немачких линија, пошто је једна немачка против тенковска група и одлично уперена артилериска паљба уништила 19 совјетских тенкова. На северном сектору немачке јуришне трупе причиниле су осетне губитке совјетским трупама и поред многих заробљеника запленили су пешадиско оружје као и 5 тешких бацача мина.

Непрекидна борба против совјетских поморских снага и чамаца за искрцавање у мореузу Керча поново су довеле до губитка два совјетска моторна топовска чамца као и једног брзог чамца. Један други топовски чамац оштећен је артилериском паљбом. На тај начин немачке поморске снаге потопиле су од 4 новембра укупно 3 моторна топовска чамца, 2 брза чамца, 5 чамаца за искрцавање на којима су се налазиле трупе, и 1 транспортни брод. Поред тога оне су тешко оштетиле један брзи и један топовски чамац.

Биланс двогоднијег поморског рата у Средоземљу

За годину дана Немци су потопили 2.600.00 тона бродског простора англосаксонске флоте на Средоземном Мору

Будапешта, 9 новембар. (БТ) — У допуну немачког ратног извештаја од уторника ДНБ саопштава следеће:

Сада се навршава година дана како су се прве британске и североамеричке трупе искрцале у Француску северозападну Африку. У исто време покренута је борба немачке поморске и ваздушне снаге против непријатељских бродова за транспортовање трупа и конвоја и за њихове делатности потопљено је у Средоземном Мору за то време 2,600.000 тона бродског простора англосаксонске морнарице. Само Англосаксонски подухват на Сицилији стајао је Енглеску и Сједињене државе више него 600.000 тона бродског простора. Две Англосаксонске силе изгубиле су од почетка искрцавања у Северозападну Африку 430 бродова са по просечно 6.000 тона бродског простора, и то све на Средоземном Мору. Међу овима веома многи су превозили трупе чији је већи део са потонулим бродовима уништен.

Приликом последњег ваздушног напада на Северну Африку уништено је много хиљада британских и североамеричких војника заједно са бродовима. Бродови за спасавање и 8 разарача који су их штитили, као ни остали бродови, нису имали времена да спасу ове бродове, тако да се успело да спасе само мали део бродоломника. Ови бродови који су били преоправљени за транспортне бродове, били су махом путнички пароброди и већином располагали са тонажом од 10.000. На таквим бродовима могло се превозити просечно хиљаду двеста до хиљаду четири стотине војника, дакле читав пук са одговарајућом опремом.

Савезници спремају инвазију још пре пролећа

У последње време у Енглеску су стигла јака америчка појачања

Цирих, 9 новембар. (БТ) — Према извештајима из Лондона, америчка појачања су прошлих месеци и недеља у све већим масама и све бржем темпу стизала у Енглеску. Један од најбоље обавештених органа америчке војске сматра вероватним да ће за пролеће намеравана инвазија бити покушана већ у ранијем времену.

Лондон, 9 новембар. (БТ) — Министар за ратне транспорте упутио је недавно позив морнарима трговачке флоте у коме их је позвао да се масовно јављају за службу на бродовима чији ће задатак бити инвазија на европско копно. Један претставник трговачке флоте изјавио је да је у великој мери удовољено позиву министра.

ПОЈАЧАЊЕ НЕМАЧКИХ ТРУПА У ДАНСКОЈ

Стокхолм, 9 новембар. (БТ) — Шведски листови јављају да су Немци у Данској у последње време спровели војне мере предохране. До сличних мера дошло је и у Норвешкој. Међу ове мере спада и појачање немачких трупа у Данској, и то поглавито на обали Јитланда. У обалној области извиђачки апарати стално врше службу.

БИОСКОП НЕМЗЕТИ

Бали, острво среће

(Bali a boldogság szigete)

Премијера немачког филма

Рајму, Г. Леклерк

ОШТЕЋЕН ЕНГЛЕСКИ РАТНИ БРОД У ГИБРАЛТАРУ

Бе̑рлин, 9 новембар — (Интеринф). Како се из Ла Линее јавља, 8 новембра, у раним јутарњим часовима, у пратњи 4 торпедна разарача и 4 теретна брода довучен је у Гибралтар енглески ратни брод „Марсеј". Он је био нагнут на једну страну. О узроку оштећења овог брода још нису стигле никакве вести.

Кроз штампу

Конференција у Каиру

„Базлер Нахрихтен", позивајући се на информације стечене у најбоље информисаним круговима Лондона, пише о правој позадини конференције у Каиру. Према швајцарском дописнику из Лондона потпуно су погрешне вести према којима би званична Енглеска хтела да увуче Турску у рат иако неки лондонски листови то траже, а нарочито „Дејли Експрес". Службени кругови у Лондону са највећим разумевањем прате турску политику неутралности. Добро информисани лондонски кругови за сада не рачунају са променом става турске политике. Вероватнија је претпоставка да је конференција имала информативни карактер. Разумљива је и жеља Турске да се информише о московској конференцији пошто постоји извесно неповерење од стране Турске према Русији, а Руси са своје стране нису ништа учинили да се то неповерење уклони. Јасно се види међутим да не само Англосаксонци полажу велики значај послератној сарадњи са Русијом него су и Руси упућени на Англосаксонце. Услед тога су Руси показали много попустљивије држање него што се то могло очекивати на основу руске штампе пре конференције. Најважније је пише лист да су Руси усвојили енглеско тумачење Атлантске карте када су пристали на успостављање Аустрије. Турци би радо чули умирујућу изјаву у том погледу. Може бити — наслућују у Лондону — да Савезници желе да изврше посредовањем Турске известан утицај на једну балканску државу. На сваки начин се спрема дипломатска офанзива на поједине мање државе. Одлука московске конференције о Аустрији имала би да буде почетак те дипломатске офанзиве.

#

„Донауцајтунг" пише да се Европски одбор у Лондону, који се има основати на основу одлука донесених на московској конференцији, бавио и лондонски „Обсервер". У једном уводнику „Обсервер" каже да одбор нема другу дужност него даје савете владама трију сила. Према томе види се да владе нису везане за одлуке тога одбора. Лист цитира даље отворену критику Де Гола, те каже: „Вероватно је да је то први случај у историји да ће једно политичко тело доносити одлуке које се тичу Европе без да у раду тога тела учествују европске земље као чланови. Сједињене Државе, Велика Британија и Совјетска Унија хоће безусловно да једно време после рата одржавају равнотежу оружјем у Европи.

#

„Регели Мађарорсаг" од свога сталног дописника из Берлина доноси преглед ситуације на Источном фронту крајем прошле недеље. Према том извештају, немачке дивизије у простору Кијева налазе се у борби са необично надмоћним совјетским дивизијама и пружају огорчен отпор. О садањем положају тих борби не спомиње се ништа подробније. Цео простор око Кијева остао је јединствени фронт на који совјетски напади врше необично јак притисак. То се да видети и из ранијих ратних и допунских извештаја када се говорило о тешким борбама југозападно од града. О борбама које се воде у околини Фастова исто тако нема података које се територије налазе у рукама зараћених страна. Недостају вести и о борбама у ситуацији на фронту код Њевела. Може се констатовати само толико да су тамошње операције необично великог значаја и ако јачина тих борби заостаје много иза догађаја код Кијева, како то у Берлину кажу. О тамошњој ситуацији може се закључити и то да се простор Њевела означава стално као место продора где немачке трупе развијају одбранбену делатност насупрот јаким совјетским нападима, а нарочито се пак подвлачи то да шумовит и мочвараи терен отежава борбе. Помиње се још да је совјетски покушај, уперен ради проширења тамошњег продора, до сада неуспео.

Нема ни ближих обавештења о ситуацији на Кримском Полуострву, а нарочито о борбама које се воде код Керча. Иста је ситуација и на дњепарском фронту од Керзона до Кијева. Само немачки контранапад код Никополља указује да се том положају придаје велики значај.

БИОСКОП РАКОЦИ ДАНАС

Од 6—11 нов.

Тражим љубав

(Ragaszkodom a szerelemhez)

Весела музичка игра

Ајтаи, Фењеш, Хидвеги, Бенко Ђ. и Михољи Е.

ГОВОР ХИТЛЕРА

1918 СЕ НЕЋЕ ПОНОВИТИ

рекао је Хитлер на састанку старих чланова национал-социјалистичке странке у Минхену

Минхен, 9 новембар. (МТИ) — Вођа Рајха присуствовао је свечаностима 8 новембра у великој сали Левенброја у Минхену, међу старим члановима националсоцијалистичке странке. Том приликом Вођа Рајха одржао је дужи говор.

На почетку говора бацио је кратак преглед на историју и догађаје који су се десили у почетку првог светског рата, те на тадању ситуацију, и указао да је још тада била намера Енглеске да политиком опкољавања упропасти Немачки Рајх. Даље је указао на то да када је Немачки Рајх 1918 године, верујући у обећања демократија, положио оружје, шта више променио и облик државе, још ни тада нису престала времена најдалекосежнијих уцењивања и тлачења.

У тој очајничкој атмосфери почела је борба једне шаке мушкараца на чијем се челу налазио Фирер. Такорећи у последњем тренутку, 8 новембра 1923 године, покушали су да у истински правац скрену Немачки Рајх. То тада није успело. Није водио успеху 8 новембар 1923, али је ипак био судбоносан у животу немачког народа пошто је та акција покренула оно струјање које је довело до преузимања власти 1933 године. Указао је затим на то да је Немачки Рајх једина држава која је способна да се чврсто супротстави большевичком колосу.

Скоро већ две хиљаде година прети Европи стална опасност која долази са Истока, а којој се једино може супростставити са успехом Немачка. Без Немачке, или против Немачке, ниједна једина држава не би била способна да се супротстави том струјању. Исто тако немогућа је и помисао да једна друга држава или једна држава ван Европе може да преузме одбрану Европе. Исто тако апсурд је да би јеврејско-плутократски Запад могао било кад да победи јеврејско-большевички Исток.

Затим је Хитлер говорио о Савезницима Немачке и констатовао да испадање Италије из рата на из близу није донело непријатељу онај успех на који је рачунао. Није донео и неће донети. Од јуриша према Бремеру постало је напредовање пужевском спорошћу. Свако ново искрцавање Англосаксонаца само их присиљава на даља оптерећења њиховог бродског простора. Ако би непријатељ било где покушавао да се искрца одмах би видео да је друга ствар искрцавати се против Италијана на Сицилији, а друга је пак ствар искрцати се на Каналу, Норвешкој, или било на неком другом месту.

Ни на руском фронту није успео непријатељ да постигне крајњи циљ сламања немачког фронта. Последња битка донеће одлуку.

Немачки народ чврсто и са непољуљаном вером очекује догађаје. Задатак је фронта да учини могућим оно што изгледа немогуће, а задатак је оних на дому да помажу најдалекосежнији фронт. Међутим, нико не може имати друга посла него да немилосрдно продужи рат било каква да буде ситуација и било где да се мора борити.

Сем тога, нека сваки Немац мисли да се ова борба од самога почетка могла водити на немачкој територији. Непријатељи Немачке исто тако као и у преом светском рату мисле да ће са претњама моћи да сломе отпор немачког народа. Чланови националсоцијалистичке странке треба да пружају добар пример и свугде да предњаче, а исто тако и немилосрдно треба да наступе против свих оних који би евентуално спречавали рад заједнице. Смешна је и наивна ствар када непријатељ тврди да ће бити у могућности да реши послератне проблеме. Та он није знао да реши ни сопствене проблеме. Ја пак могу да уверим непријатеља да се 1918 неће поновити.

Непријатељ хоће и са бомбардовањем из ваздуха да сломи отпор Немачке и да Немце баци на колена. И то је само пуста нада и остаће само нада, иако верују или не верују непријатељи, час освете ће доћи, те ако у садањем тренутку и не можемо да стигнемо до Америке, једна држава јако нам је близу, а та ће нас држава и осетити.

Стотине хиљада људи који су изгубили све услед бомбардовања сачињавају претходнице наше осветничке војске. Луда је и она нада непријатеља да им време помаже. Немачка неће никада капитулирати и неће четврт часа пре 12 положити оружје. Држава која ће последња положити оружје биће Немачка, и то 5 минута после 12.

Затим је Хитлер говорио о немогућности вести проширених од стране непријатељске пропаганде и о јасном пропагандистичком карактеру лажних вести.

— Само јаки народи заслужују да даље живе у историји. Немачко вођство никада неће изгубити главу или живце. Божја промисао и досада је водила Немачку, а немачки народ и вођство и даље верује у Бажју промисао. Божјој промисли може се захвалити што овај рат није почео одмах у првим минутима на немачкој територији. Поносан сам што могу да будем Вођа свога народа не само у сретним данима већ и у тешкима. Могу да уверим сваког Немца, било шта да се деси, да се на крају пута налази победа. Оно што се догодило 1918 година неће се више понавити. Немачки народ са фанатичном одлучношћу и фанатичном вером иде напред на путу ка победи зато што зна да његова жртва није узалудна.

Вести о резултатима конференције у Каиру су произвољне комбинације

истичу у Анкари

Анкара, 9 новембар. (МТИ) — На месту које одлично познаје гледиште турске владе нарочито истичу да су вести које се шире у вези са конференцијом у Каиру од страних радиостанаца само личне и индивидуалне комбинације и немају никакве озбиљне основе. О овим преговорима још није објављена никаква вест и претпоставке о реферату турског министра спољних послова у Анкари су само произвољне измишљотине. После свог повратка министар спољних послова Менеменцоглу ће одмах поднети извештај шефу државе о тим преговорима а затим ће обавестити парламентарну групу Републиканске странке.

Говор Рузвелта

Лисабон, 9 новембар — (МТИ) Из Вашингтона се јавља: Претседник Рузвелт је у уторак по подне у Белој кући, после потписивања споразума уједињених народа о узајамној помоћи и обнови, одржао говор. Његов говор, после потписивања протокола, пренесен је преко радиа у 16.30 часова по гриничком времену.

АНГЛОСАКСОНСКИ ВАЗДУШНИ НАПАД НА ТОРИНО, АНКОНУ И ВИАРЕЏО

Цирих, 9 новембар. (МТИ) — Из Киаса јавља Швајцарска телеграфска агенција: У Риму је у понедељак увече званично саопштено, да је у понедељак по подне извршен снажан ваздушни напад на Торино. Први знак за узбуну дат је у 14.30 часова, а непосредно затим појавили су се англосаксонски бомбардери, и то у таласима од 50 апарата, и бацали многе бомбе на град. У граду су причињене знатне штете.

Рим, 9 новембар. (ДНБ) — Као што се јавља из Анконе, енглески и амерички бомбардери поново су, без бирања циља, бацали бомбе на град Анкону, баш у часу када је становништво града сахрањивало жртве последњег ваздушног напада, који је извршен неколико дана раније. Грађанство је поново претрпело велике губитке.

Сем тога, енглески и амерички бомбардери су извршили напад на чувену бању Виареџо.

КОМИНИКЕ О ПОСЕТИ ПРЕТСЕДНИКА БУГАРСКЕ ВЛАДЕ КОД ХИТЛЕРА

Берлин, 9 новембар. — (ДНБ) Фирер је 5 новембра примио претседника владе Божилова и министра спољних послова Шишманова, да би водио са њима опширне разговоре о свим питањима која интересују Немачки Рајх и Бугаре. Разговорима који су вођени код Фирера са немачке стране су присуствовали: министар спољних послова Рајха фон Рибентроп, маршал Кајтел и генерал Јодл. Разговори су вођени у духу традиционалног пријатељства. После пријема код Фирера претседник Бугарске владе и Министар спољних послова су били гости фон Рибентропа где су са њиме продужили пријатељске разговоре.

СВЕЧАНОСТ ПОВОДОМ 26-ОГОДИШЊИЦЕ РУСКЕ РЕВОЛУЦИЈЕ У АНКАРИ

Анкара, 9 новембар. — (БТ). Поводом прославе 26-огодишњице совјетске револуције, совјетска амбасада у Анкари је приредила свечаност. Свечаности су присуствовали претседник владе Сарацоглу и чланови владе ,генералштаб са својим члановима и сви дипломатски претставници Савезника.

ПОГИБИЈА ЈАПАНСКОГ МАРШАЛА САКУРАДЕ

Токио, 9 новембар. — (ДНБ). Како агенција Домеј јавља, јапански вицемаршал Пакеши Сакурада постао је 10 септембра жртва авионске несреће. Несрећа се десила када је из јужних крајева путовао за Јапан како би преузео свој нови положај.

У Москви је већ одређено време стварања другог фронта

пише војни сарадник »Сандеј Тајмса«

Цирих, 9 новембар. — (МТИ). Према мишљењу војног сарадника „Сандеј Тајмса", у Москви је већ одређено време другог фронта. Баш стога се рачуна с тим да стиже све више и више америчких трупа као и генерала. Задатак ових последњих биће командовање инвазијом. Не би било изненађујуће — пише лист — ако би добило потврду ширење вести да је у Енглеској већ успостављен инвазиони главни стан. У Лондону указују на амерички извештај да ће пре доћи до отварања другог фронта, него што би то већина посматрача и мислила. Наводно, генерал Маршал ће врло брзо бити прикључен команди у Лондону и њему ће бити придодати и совјетски генералштабни официри.

Енглеска морнарица крстари по грчким водама

Бродови крећу у напад из турских територијалних вода

Берлин, 9 новембар. (ТП) — Упркос рђавим временским приликама, немачки борбени авиони и авиони за обрушавање у простору над Егејским Морем и даље продужују са нападима на британске базе и бродове. Извиђачко ваздухопловство је поново потврдило да се енглески разарачи и брзе јединице налазе у грчким територијалним водама. Јасно је да енглеске јединице, које крстаре у простору Додеканеских Острва, стално продиру у грчке територијалне воде, како би били заштићени од напада немачких авиона. Још је констатовано и то, да ти бродови полазе у напад из турских територијалних вода.

Черчил не верује у скори слом Немачке

Поход на Европу биће веома тежак

Лисабон, 9 новембар. (МТИ) — Према извештају енглеске обавештајне службе, Черчил је одржао говор на свечаном ручку лордмера, у коме је рекао да је на московској конференцији дао Русима на знање да оно што до сада још никада нису осећали сада најсрдачније желе и Енглези и Американци, да се и даље најлојалније боре у овом рату и да и даље сарађују заједно са Совјетима, на основу узајамног поштовања и другарства, на обнови света. Он не губи наду да ће се три премијера ускоро састати. Черчил је још изјавио да би било за осуду ако би Савезници свој успех очекивали од скорог слома Немачке. „Ја сам — продужио је — и даље претпостављам да ће ратни поход на Европу 1944 године бити необично тежак и да ће западне Савезнике он стајати више људских жртава него било икада до сада.

Потпуна сагласност Савезника у погледу Турске

Цирих, 9 новембар. (БТ) — Лондонски дописник „Ноје Цирихер Цајтунга" износи мишљење лондонске штампе у вези са разговорима у Каиру. Према дописнику, засада има мало коментара јер се желе сачекати изјаве министара који су учествовали у разговорима. У Лондону са великим задовољством указују на то да велике силе и у расправљању турског питања раде у истом правцу.

Турски министар спољних послова Менеменџоглу водио је разговоре и са министром спољних послова Халом и несумњиво је да је и амерички министар спољних послова подупирао схватање које је заступао Иден.

Мишљење Москве износи лист „Рат и радничка класа" и његов став је чак и у низјансама истоветан са ставом Англосаксонаца. Совјетски лист наглашава да неутралци, нарочито пак Турска, имају могућности да и са своје стране допринесу скраћењу рата.

БЕРЛИН О НАПАДУ НА ВАТИКАН

Берлин, 9 новембар. — (ДНБ) Са надлежног немачког места информативно се саопштава:

У меродавним круговима Берлина наслућују да ће ускоро бити несумњивог доказа о томе да су у оно доба када су бачене бомбе на Ватикан у околини дејствовали англосаксонски авиони. Сем тога, у меродавним круговима у Берлину указују на изјаву инжињера у Ватикану према којој су отпатци бомби енглеског порекла.

КОМАНДАНТ АМЕРИЧКИХ ТРУПА У ЕВРОПИ ПРОТИВ ПРЕРАНОГ ОПТИМИЗМА

Амстердам, 9 новембар. (ДНБ) — Подмаршал Деверс, командант америчких трупа за европску операциону област, одржао је говор на дан годишњице искрцавања у Северној Африци. Подмаршал је одвраћао од преуваженог оптимизма и позвао сваког мушкарца и жену уједињених народа да појачаном снагом врше свој посао. Савезници, како на ратишту, тако и код куће, треба да допринесу још велике жртве пре него што би извојевали победу — рекао је.

Шеф Генералштаба г. витез Сомбатхељи Ференц стигао у Ујвидек

У понедељак увече у 6 часова стигао је у Ујвидек аутомобилом шеф Генералштаба г. витез Сомбатхељи Ференц. У пратњи шефа Генералштаба налазе се виши генералштабни официри.

На почетку Хорти Миклош булевара била је постројена почасна чета са војном музиком на челу. Ту је шефа Генералштаба поздравио Армиски генерал г. Плати Пал, командант сегедске армије. Шеф Генералштаба је извршио смотру почасне чете док је војна музика интонирала мађарску химну.

Шеф Генералштаба г. витез Сомбатхељи Ференц задржаће се са својом пратњом у Ујвидеку и околини.

ВАЗДУШНИ НАПАД НА ЛОНДОН

Амстердам, 9 новембар. (ДНБ) — Како британска обавештајна служба јавља, у Лондону су у понедељак увече поново засвирале сирене за ваздушну узбуну. Чули су се и хитци противавионских топова. То је био без прекида седми ваздушни напад на Лондон. У ноћи између недеље и понедељника ваздушни напад на Лондон био је врло тежак. Целе ноћи трајао је рад на ослобађању прикљештених и мртвих испод рушевина. Радове отежава то што се морају уклањати огромни делови рушевина. Број мртвих и рањених још се не зна тачно, али вероватно да је знатан.

РИМСКИ РАДИО О ПРЕГОВОРИМА У КАИРУ

Киасо, 9 новембар. (БТ) — Републиканска фашистичка штампа јавља: Амбасадор САД у Турској Стајнхард, који се неколико дана задржавао у Вашингтону, напустио је америчку престоницу и кренуо за Каиро. У вези са преговорима у Каиру, коментатор вести римског радиа је приметио, да би турска влада, ако не би непосредно ступила у рат, била склона да ослободи Дарданеле у сврху америчких и енглеских транспорта и Савезницима би ставила на расположење своје ваздухопловне и поморске базе.

ИЗРАЂЕН ПРОЈЕКТ ФАШИСТИЧКОГ УСТАВА

Киасо, 9 новембар. — (БТ). Према полуслужбеном извештају, секретар републиканске фашистичке странке Паволини израдио је пројект устава, који ће бити поднет главној скупштини републиканске фашистичке странке, која ће се одржати у једном граду северне Италије 15 новембра. Конгресу ће присуствовати префекти провинција, секретари странке и министри републиканске фашистичке владе. Конгресу ће претседавати Мусолини. За ратификацију одлука конгреса 15 децембра ће исто тако у једном граду северне Италије бити сазвана уставотворна народна скупштина. Те одлуке добиће снагу закона тек после народног гласања, које ће се одржати касније.

Говор Стаљина

Стокхолм, 9 новембар. (МТИ) — Поводом 26-годишњице Совјетске Уније Стаљин је одржао говор преко радиа у коме је скупно изнео ратне догађаје у Русији, почев од октобра 1941. и позвао народе Совјетске Уније на пожртвован рад. У свом говору означио је као ратне циљеве Црвене армије ослобођење Беле Русије, Украјине, Кримског Полуострва, Балтичких држава, Источне Карелије и Молдавије.

НОВИ МИНИСТАР ПРАВДЕ У МУСОЛИНИЈЕВОЈ ВЛАДИ

Цирих, 9 новембар. — (МТИ) Швајцарска телеграфска агенција јавља из Киаса:

Мусолини је за новог министра правде у својој влади поставио Посентиа, адвоката из Удина.

ЧЕРЧИЛ О БУДУЋЕМ ПОЛОЖАЈУ ГРЧКОГ КРАЉА

Лисабон, 9 новембар. (МТИ) — Председник владе Черчил је у Доњем дому, одговарајући на интерпелације, изјавио да не може пружити никакву гарантију у погледу будућег положаја грчког краља Ђорђа. На основу принципа Атлантске карте, сам грчки народ ће расправљати о својој судбини и будућности. Сам грчки краљ је у своме говору од 4 јула нагласио, да ће се после рата, чим то буде могуће, изабрати чланови уставотворне скупштине, а док до тога не дође, британска влада ће помагати грчког краља.

»РАТ И РАДНИЧКА КЛАСА« О РЕПЕРКУСИЈАМА МОСКОВСКЕ КОНФЕРЕНЦИЈЕ

Стокхолм, 9 новембар. (ТП) — Према московском дописнику Рајтерове агенције, полуслужбена ревија московске владе »Рат и радничка класа«, бавећи се у једном уводном чланку са московском конференцијом, пише следеће: »Неке државе заузимају становиште да и надаље остану верне политичкој неутралности, као и Турска, што ће бити од великог значаја. Прилажење тих држава у противхитлеровску коалицију имаће далекосежних последица при решавању ратних питања, као и у погледу трајања рата«. Јасно је да московска спољна политика пожурује ступање Турске у рат, јер би тиме Совјети у интересу заједничког војног вођства могли да набаце и питање мореуза. Шведски политички кругови сматрају ово становиште за необично карактеристично и сада се пита: да ли је појачање притиска на Анкару последица споразума који су три велике силе закључиле на конференцији у Москви?

НЕЗАВИСНОСТ ПЕРСИЈЕ ЈЕ ИНТЕРЕС ТУРСКЕ

Цирих, 9 новембар. (МТИ) — Саопштења о разговорима Савезника у Каиру засада су само ретка — јавља дописник »Ноје Цирихер Цајтунга« из Анкаре. Министри који су учествовали у конференцији — изгледа — прво желе да обавесте своје владе. Међутим, један извештај »Тајмса« из Анкаре ипак донекле расветљава питања која су била на дневном реду. Извештај каже да се прворазредни интереси Турске везују једним делом за Бугарску а другим за Персију. Познато је да је за време московске конференције наглашено да је Персија један од најважнијих предмета преговора. У турским круговима не остављају сумње да Турска сматра турским интересом потпуни територијални интегритет и независност Персије.

МУРМАНСК

Незалеђено северно пристаниште Совјета

О овом северном совјетском пристаништу доноси „Донаупајтунг" овај занимљив чланак.

— Русија није никада обиловала у северним пристаништима и градовима. Само стари град Архангелск развио се, захваљујући своме повољном положају, током последња два столећа, у велику увозну и извозну луку. Петроград и балтичка пристаништа сматрало се да су довољна за трговачке потребе Русије.

Тек у Светском рату, када је немачка ратна морнарица ове луке блокирала, дошло је у обзир једно мало место, тадања рибарска насеобина Романов, која, високо на северу, у заливу Кола, под утицајем голфске струје остаје целе године незалеђена. У септембру 1915 отпочели су, грозничавом брзином, радови на подизању града и луке Мурманск, северно од првобитне насеобине, на северној обали залива Кола. Међутим, тешкоће довоза грађевинског материјала, машина и гвоздених конструкција веома су успоравале рад, тако да кад је избила октобарска бољшевичка револуција, био је довршен само прилазни друм ка новоме граду.

Када су балтичке државе добиле самосталност, Совјети су изгубили све балтичке луке, и та околност натерала их је да скрену своју пажњу на ново пристаниште, те је изградња почела са удвострученом енергијом. Број душа новога града износио је 1920 свега тек 2500, али је насељавање живо напредовало. Хиљаде и хиљаде квалификованих радника и техничког особља из Лењинграда и других градова, са породицама, присилно је пресељено у Мурманск.

Залив Кола даје сва предуслова за изградњу пристаништа. Он је по самој природи добро заклоњен, а излаз на море слободан је од леда преко целе зиме. Ширина залива износи 850 метара, а дубина 20 метара, тако да могу да уплове и највећи прекоокеански бродови. Морско дно нема стена и хридина, песковито је и равно.

Пристаниште Мурманск има шест великих, модерних лучких уређаја а пристајање бродова, у дужини од четири километра. Кроз пристаниште изграђен је низ железничких мрежа и железничких станица за истовар. Лучке дизалице најмодерније конструкције имају капацитет од преко 100.000 тона. По огромноме пристаништном простору поразмештане су огромне хладњаче, силоси, елеватори, магацини за робу, радионице и др. Шездесет процената извоза се севера Совјетске Уније ишло је преко Мурманска. Године 1925, извоз је износио 225.000 тона, а 1935 године један и по милион тона.

Од Мурманска иде једна железничка пруга преко Кандалакше, дуж залива Онега, и преко канала Беломорски у град и пристаниште Онега, да би се одатле, у југоисточном правцу, прикључила главној саобраћајној линији Архангелск — Москва. Даље воде од Мурманска две кратке пруге према финској граници, исто тако и у Поларнојe и Сороки.

У војном погледу, Совјети су пристаништу Мурманск обратили највећу пажњу. Од ступања Финске у рат, започело је грозничаво утврђивање града и луке. Улаз у залив Кола снабдевен је, постранце, обалским батеријама, и има четири низа мина.

Мурманск је једина капија на северу кроз коју се још може уносити у Совјетску Унију ратни материјал, сада и погонски материјал, житo и угаљ. Али то се, услед активности немачких подморница и авиона, обавља с великим тешкоћама и губицима.

Совјетска Русија припрема споразум са суседним државама

У Вашингтону тврде да су преговори са Пољском већ у току

Вашингтон, 9 новембар. (БТ) — Из добро обавештених дипломатских кругова у Вашингтону се јавља, да ће овај споразум о пријатељству, који ће потписати Совјетска Русија и „Чехословачка" важити 20 година. Осим споразуму следиће слични уговори с осталим суседним државама. Претседници „Чехословачке" отпутоваће за Москву вероватно тек после повратка Една у Лондон, како би могли да воде преговоре с Едном. У дипломатским круговима се прокоси вести да су између Совјетске Уније и осталих заинтересованих земаља преговори већ у току. У првом реду се то односи на Пољску, али се у вези с тим примећује, да ће се између Совјетске Уније и Пољске моћи успоставити веза тек онда, ако се дипломатски односи већ буду успоставили. С друге стране се у Вашингтону тврди, да би Руси били склони, уколико то прилике дозволе, да склопе посебан споразум са Грчком и Југославијом.

Над Лондоном круже немачки бомбардери новог типа

Велики број жртава приликом напада тих авиона

Берлин, 9 новембар. (МТИ) — Немачки ратни извештај од уторника, као и претходних дана, у кратким реченицама помиње, да су немачки авиони прошле ноћи бацили бомбе на Лондон. Пада у очи да се ови напади из дана у дан понављају. Као занимљива околност је у вези с тим наведено да енглеска штампа наглашава сувише велики број жртава ових ваздушних напада. Тајанственост ових напада повећава и чињеница, што Енглезима до сада није успело да оборе ни један нападачки бомбардер. Према енглеском мишљењу, реч је о сасвим новом типу немачког авиона, који је невероватно брз, лети врло високо, а над циљем се хитро спушта, када баца своје бомбе и увек погађа циљ. Још ни једном Енглезима није успело да оборе ни један такав апарат, јер се он, као што је у уторак јављено, задржава свега 15 минута над енглеском територијом, што доказује да располаже ванредном брзином. Сасвим је разумљиво да је појава овог типа немачких авиона изазвала у Енглеској велику нервозу.

Вести

СРЕДА, 10 НОВЕМБАР 1943

— Народни посланик г. Милан Л. Поповић путује данас у Будапешту. Господин народни посланик Милан Л. Поповић путује данас вечерњим возом у Будапешту где ће присуствовати седницама парламента. Господин народни посланик ће се вратити у суботу а у недељу ће као и обично примати у просторијама Читаонице.

— Обезбеђена зграда за Државну грађанску школу српског наставног језика. Српска православна црквена општина у Ујвидеку ставила је на расположење Министарству просвете и црквених послова своју зграду у Кошут Лајош улици бр. 8 за Мађарску краљевску државну грађанску школу српског наставног језика. У поменутој згради одређено је за школу 6 просторија. Чим се заврше поправке у тим просторијама објавиће се упис у нову Грађанску школу српског наставног језика. Ове године биће извршен упис за први разред, и то 45 ученика за мушко и 45 ученика за женско одељење.

— Читуља. Јављају из Београда, да је тамо преминуо дугогодишњи бележник у Барањи, Тодор Николић. Покојни Николић службовао је дуже времена у Барањи и стекао много пријатеља.

— Град Сабадка поклонио је градилиште за реформатску цркву на месту где се данас налази реформатска богомоља. Ова одлука донесена је још 1913 године, а сада је поново потврђена и реформатска црквена општина има намеру да подигне велику цркву до краја идуће године.

— Намештеници града Сабадке добиће божићницу у износу двомесечне плате. Градско веће у Сабадки решило је да да свим својим намештеницима божићницу. Она ће износити двомесечне принадлежности заједно са породичним додацима.

— Нове цене вати, завојима и гази. Министар унутрашњих послова регулисао је нове цене хируршких сретстава за завоје. Према тој наредби, завој дуг 5 метара, широк 5 сантиметара, стаје 1.89, завој истих таквих размера са јастуком за завој и прибором снабдевен за пружање прве помоћи 2.15, хидрофилна газа широка 82 сантиметра од четврт метра 1.40, цена вати од котолина од 50 грама 3.59 пенга.

— Римски грађани добијају два комада шибице дневно. У италијанској престоници заведено је рационирање шибице. Домаћинства добијају месечно 50 комада шибица, док месечни контингент пушача износи 200 комада.

НИКОЛА ПРЖЕВАЈСКИ
чиновник и
МИРЈАНА КЕЂАНКОВИЋ
из Ујвидека верени

САОПШТЕЊЕ АПРОВИЗАЦИОНОГ ЗВАЊА

Нека се пријаве Апровизационом звању сваке среде пре подне од 10—1 час у соби бр. 43, сви власници свиња, који су тражили мекиње за мршаве свиње, да би преузели своје упутнице. Не треба да се пријаве они, који су тражили мекиње за дебеле свиње.

*

Позивају се малотрговци шећера, да ради раздеобе пасуља, као и пријема овога дођу 10 о. м. ујутро у пола осам часова код шлепа МФТР бр. 206, који се налази код дунавског царинског магацина. Сваки трговац нека понесе потребне вреће.

— Милион пенга утрошиће се у Сабадки ради оснивања административних испостава на Таванкуту, Нађфењу и Лудашу. Ова свота примиће се као зајам од месних банака или од Окружног уреда. Ову одлуку донело је на последњој седници Градско муниципално веће.

— На пролеће ће се отпочети са посим ископавањима старина недалеко од Римских Шанчева. Као што је „Нова пошта“ недавно јавила, у близини железничке станице Вашкапу на месту званом Римски Шанчеви војници су копајући открили старо римско гробље. Њихов претпостављени г. Мике Ерне, пуковник, известио је о овоме налазу градоначелничко звање које је обавестило Национални музеј у Будапешти. У понедељак увече стигао је из Будапеште г. д-р Радноти Аладар, познати археолог и кустос Националног музеја у Будапешти. Д-р Радноти је у друштву са д-р Палош Карољем, културним саветником града, изашао на лице места да разгледа терен. Кустос Мађарског Националног музеја је том приликом изјавио да ће на томе месту вероватно бити откривени остаци из различитих доба јер је терен био веома подесан за насеља. Неки налази су оправдали претпоставку да се ту налазила и нека стара црква. Г. д-р Радноти је изјавио да ће се почетком пролећа наставити са радовима ископавања старина. Биће позват и један антрополог који ће прегледати до сада нађене лобање.

— Изгорела шестогодишња девојка. Полиција у Сабадки покренула је истрагу ради разјашњења смрти 6-огодишње Етеле Францишковић, која је у највећим мукама умрла у болници. Девојчица се потпуно испекла на досада необјашњен начин. Њу су у недељу довезли фијакером у болницу, где је у понедељак умрла. Она је довезена из Чурго улице 78.

— Циганска разбојничка банда извршила провале на 200 места. Из Печа се јавља: Окружни суд у Печу одржао је сада расправу против циганске дружине која је извршила 200 крађа и провала у разним крајевима жупаније. Вођа ове лоповске дружине, Коломпар Јожеф, налази се у бекству. Коломпар Шандор био је већ осуђен на 2 и по године робије за 28-струку крађу

Министарство пољопривреде одобрило сједињење Ујвидечке и Тителске водне задруге

Министарство пољопривреде одобрило је одлуку главне скупштине Тителске водне задруге на којој је изражена тежња за спајањем са Водном задругом у Ујвидеку.

У исто време одржала је Водна задруга у Ујвидеку своју главну скупштину на којој је донесена иста одлука и усвојен нов заједнички статут за обе уједињене водне задруге.

По томе статуту седишта на тај начин уједињених водних задруга постаје Ујвидек, куда се Тителска водна задруга већ преселила.

Канцеларије нове водне задруге се налазе у Кошут Лајош ул. бр. 6. За новог владиног комесара са роком од 2 године Министарство пољопривреде именовало је народног посланика г. Милана Л. Поповића, који је до сада био комесар Тителске водне задруге. Нова водна задруга отпочела је већ свој рад у својим новим просторијама.

— У Сабадки су основане још две фабрике рума и алкохолних пића. Власници фабрике су г. г. Рем Михаљ, кујунџија из Сабадке и Чисери Нађ Шаму, бивши директор банке са Палића. Њихову молбу градско веће је одобрило и послало на надлежно место ради издавања дозволе за рад.

— Против пет хиљада произвођача у Сабадки поведен је поступак. Полиција у Сабадки повела је поступак против 5000 произвођача кукуруза, који у току прошле економске године нису удовољили обавезној предаји вишка. Полиција је досада казнила 2800 привредника казном од 100 до 2.000 пенга. Многи су се жалили против ове казне. Сада је покрајинска полициска капетанија почела да расправља ове жалбе и по многим жалбама пооштрила је казне. Тако на пример казна Хели Јожефа, који је у Сабадки кажњен са 200 пенга, повишен на 1.500 пенга, Чипак Иштвану од 1.500 пенга на 2.500 пенга, Јаши Ивандекићу од 100 пенга на 400 пенга. Ових дана полиција у Сабадки одржаће расправу по кривици 2000 других земљопоседника, који су већ раније пријављени, али тек сада ће доћи на ред пред полициског поступног судију.

— Овогодишњи жетвени принос у Француској је задовољавајући. Како се са званичне стране саопштава, овогодишњи жетвени принос у Француској може се према датим приликама означити као задовољавајући. Принос пшенице ове године изнео је 65 милиона метарских центи према 55 милиона у прошлој години. Министарство пољопривреде позвало је све пољопривреднике да у следећој економској години засеју онолико земљишта колико је било 1937 и 1938. У тој економској години у Француској је наиме забележен рекордан жетвени принос.

— Како се данас развија промет странаца у Швајцарској. У поређењу са ратним приликама промет странаца у Швајцарској био је последњег месеца прилично добар. Број хотелских гостију, отселих у свима швајцарским хотелима, износио је у октобру 12 од сто више него прошлог месеца. По ратне прилике је карактеристично да су хотелски гости у већини случајева Швајцарци, док странаца има у веома малом броју. Колика огромна разлика постоји у швајцарском промету види се по овом упоређењу: још 1937 страни гости отседали су у швајцарским хотелима у 1.765.000 случајева, док је та цифра у августу 1943 смањена на 147.000.

— У Хрватској се рекрутују младићи од 18 година. Загребачка радио станица саопштила је јуче нову наредбу поглавника д-ра Павелића. По овој у току ове године моћи ће се рекрутовати свршени ученици средњих и њима сличних школа као и младићи који ће у години рекрутовања навршити 18 година живота. У току исте године они ће наступити и службу у кадру.

— Убио пуницу што није хтела да препише на њега земљу. Малопоседник Вебер Калман из Балвањоша мотиком је убио своју пуницу јер она није хтела да препише своју земљу на њега. Суд у Капошвару осудио је Вебера на 12 година робије. Апелациони суд у Печу смањио је сада ову пресуду на 10 година, а Касација је ову другостепену пресуду потврдила.

— Дрска провална крађа у деликатесној трговини. Претпрошле ноћи извршена је дрска провална крађа у деликатесној трговини Мартин Имреа, на Корвин тргу (Рибља шајана). Изгледа да су провалници били добро упознати с месним приликама. Они су подигли незатворени роло на радњи и калаузом отворили стаклена врата. Провалници се нису ничега бојали јер су у самој радњи попили неколико флаша пива. Из радње су однели 29 флаша од 7 деци рума, 17 флаша од пола литре рума и ракије, 3 флаше од по једне литре рума, 80 кг. шећера, бонбона и разних других шећерлема у вредности 805 пенга, лимонтуса у вредности од 100 пенга. Силом су отворили ручну благајну из које су однели 400 пенга у готовом новцу. У свему вредност робе и новца претставља своту од 2135 пенга. Када су изашли из радње провалници су калаузом закључали стаклена врата и спустили ролo тако да власник Мартин није ништа приметио све док није ушао у радњу и видео да је она потпуно покрадена. Полиција трага за дрским провалницима.

— Због клевете главног трафиканта у Тополи суд је осудио на две недеље затвора Ковач Стрико Иштвана, директора банке из Тополе. Он је тврдио и предао о томе записник код савеза тизхарцоша, да је д-р Нађ Имре, који је добио главну трафику у Тополи, заправо адвокат у Сабадки, да се не налази у Тополи и да је поставио у трафику свог таста. Истрага финансијских власти ова тврђења није могла да констатује. Због тога је г. д-р Нађ Имре тужио Ковач Стрика суду за клевету. Суд га је сада осудио на 2 недеље затвора. Пресуда није правомоћна.

НОВ РЕД ВОЖЊЕ СКЕЛЕ КОЈА САОБРАЋА ИЗМЕЂУ УЈВИДЕКА И ПЕТРОВАРАДИНА

Почев од 11 новембра скела, која саобраћа између Ујвидека и Петроварадина, радним данима полази из Ујвидека у 7, 9, 11, 14, 15.30 и 17 часова. Недељом и празником у 8 и 16 часова. Уколико се саобраћај скеле услед јесењих радова двовласника не би могао обављати према реду вожње у том случају полазиће из Ујвидека посебне скеле и у 7 и 11 пре подне и 14 и 17 часова.

— Изгубљене карте за хлеб. Између улице Егер и улице Мишколци изгубљене су прекјуче карте за хлеб. Моли се поштени налазач да исте преда на адресу Милан Лучић, Мишколци ул. бр 12.

— Изгубљена лична документа. Изгубљена су лична документа која гласе на име Митар Стефанов, Ђик ул. бр. 16. Моли се поштени налазач да исте преда на горњу адресу.

Купујем следеће књиге издања Српске књижевне задруге

Иван С. Гончаров: **Обломов**
В. Иго: **Богородичина црква**
Ч. Дикенс: **Давид Коперфилд**
Приповетке из стр. књиж., св. 1.
Лав Н. Толстој: **Рат и мир**
М. Ј. Салтиков - Шчедрин: **Ташкент**
Марсел Прево: **Манон Леско**
Џон Голсворти: **Тамни цвет**
А. Хаксли: **Контрапункт живота**
Марија Рокевичевна: **Девајтио**
Ј. Игњатовић: **Милан Наранџић**
Сремац: **Поп Ђира и поп Спира**

Осим наведених купујем и поједине очуване књиге издања **Космос, Зенит, Едиција, Плејада, Модерна књига**, те остале **Забавнике, Поучнике, Савременике** и др. издања Срп. књижевне задруге

Плаћам најповољније цене. Детаљне понуде са назнаком цене и називом књиге на адресу: **Ј. Гавриловић**, Ујвидек. Чилаг ул. бр. 6

КЊИГЕ ЗА ПОЉОПРИВРЕДНИКЕ

Сваки пољопривредник треба да горучи и прочита ове књиге:

Читанка о обрађивању земље и о алатима за обрађивање, на 95 страна, са 85 слика; цена 2.5 пенга.

Плодна земља, постанак, састав, особине и врсте, на 132 стране, са 36 слика; цена 3 пенга.

Борба против корова, на 76 страна, са 56 слика; цена 2.5 пенга.

Вентилација стаје, на 18 страна, са 15 слика; цена 1 пенг.

Светлост у стаји и стајски прозори, на 12 страна, са 15 слика; цена 1 пенг.

Савремена коњушница на 33 стране, са 58 слика; цена 1.5 пенг.

Сеоска кућа, на 40 страна са 75 слика и планова; цена 1.5 пенг.

Савремено сељачко двориште на 35 страна, са 27 планова; цена 1 пенг.

Све су ове књиге писане лаким и разумљивим српским језиком, па су подесне за читање ђацима виших разреда основних школа на селу.

Књиге се могу поручити код писца на адресу: инж. Богдан Јаракула, Ујвидек, Мусолинијева ул. 12. Књига ће бити послата са плаћеном поштарином, ако се унапред пошаље новац.

КОЈИ ШАЉУ ОГЛАСЕ

за »НОВУ ПОШТУ« писмом, а таксу за огласе шаљу у поштанским маркама, умољавају се да шаљу марке у највишој вредности до 20 филира. **Огласно одељење »Нове Поште«.**

Око цео свет

Њујоршки облакодери

Онај део Њујорка, који највише привлачи Европејца — то је тзв. Манхетн. То је симбол оног »новог света«, који тако очарава уобразиљу Европејца. Ту је центар оног »америкализма«, како га ми замишљамо. У Манхетну се лију потоци злата у Манхетну се дижу до неба џиновски облакодери. Из Манхетна индустриски и берзански »краљеви« диктују своју вољу и законе Америци.

Величанствен је и језив тај Манхетн. Нарочито његов јужни део — тзв. »даун-таун« — доњи град, њујоршка чаршија, средиште банака, трустова, синдиката и канцеларија. Не постоји ниједна америчка фирма, па ма колико ситна, па ма колико ситна, па ма колико ситна

Укрштене речи

Број 244

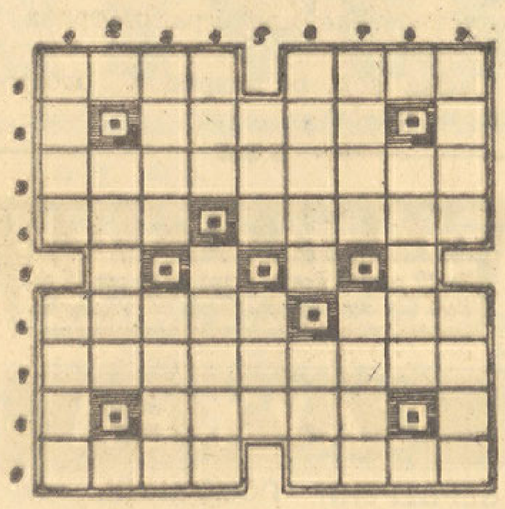

Водоравно: 1) Пристаниште — врста инсекта. 2) Свеза — изнад (латински) — са. 3) Чувена француска уметница. 4) Име Богородичине матере — врста малог брода. 5) Иницијали руског песника (кроз два поља) — сугласник — усклик. 6) Брише — сада се много пролива. 7) Типичан чиновник. 8) Вокал — коњи — сугласник. 9) Курјака — прати неожењеног кума у сватовима.

Усправно: 1) Престоница Перуа — лоп. 2) Предлог — пркоси — вокал. 3) Безрепа — земља Блиског Истока. 4) Боја гласа — свештенички чин. 5) Спортска чета — одјек (француски). 6) Црвенокожац — хвата у коштац. 7) Врста сутке — Адамов син. 8) Сугласник — гане (обрнуто) — сугласник. 9) Истоветна — врши превару.

РЕШЕЊЕ УКРШТЕНИХ РЕЧИ

Број 243

Водоравно: 1) Мека — Оран. 2) О — улива — о. 3) Колера — п, т. 4) Арија — Мор. 5) Аса — Бор. 6) Инла — кузен. 7) — Ре — Палада. 8) А — руски — г. 9) Клод — акта.

Усправно: 1) Мока — Ирак. 2) Е — орање — л. 3) Кулиса — ро — алеја — пуд. 5) Ира — кас. 6) Ова — булка. 7) Ра — мозаик. 8) А — поред — т. 9) Нотр — нагч.

ПРИЧА »НОВЕ ПОШТЕ«

КОБАН НОВАЦ

Б. Румјанцев

Као и сваког дана, пошао је Бакић у седам и по часова у канцеларију. Морао је да пешачи десет метара кроз шуму до града у коме је био запослен као чиновник, а становао је у вили једног грофа на усамљеном брежуљку романтичне шуме. Ишао је мислећи о својој будућности, када ће моћи да скупи довољно новаца за живот и запроси руку своје драге Маре. Замишљао је себе у породици, окруженој слогом и љубављу, али један страшан крик га трже из тих мисли и инстинктивно појури према месту одакле се чуо. Зауставио се пред пољаном, на којој је лежао један човек. Ледени жмарци су га подишли када је приступио несрећнику. Човек је лежао са заривеним ножем у грудима, а његов стаклени поглед је сведочио да се његова душа издвојила из тела. Бакић виде да би помоћ била узалудна. Очи му се засијају кад спази набрекли новчаник, који се једва затварао. Он га грозничаво зграби и руке су му дрхтале, док је претурао по новцу. Мисли су му пролетеле кроз главу. Отказаће службу и оженити се својом драгом, која ће се толико радовати новом животу. Одједном га обузе страх да би га неко могао видети и осумњичити за убиство и хтеде да напусти то кобно место, али прве мисли му надјачају и он побеже са новцем.

*

Избијало је подне и он је јурио својој Мари, да јој јави радосну вест. Успут му поштар преда писмо, које он ни не отвори. На вратима њене куће појави се млада девојка црне косе и ватрених очију:

— Владо, ти?! — узвикну сва радосна и уведе га у кућу.

— Маро, данас те узимам за жену! Добио сам новац из Америке од ујака! — лагао је Бакић. — Сад можемо безбрижно живети.

С тим речима положи новац на сто, а Мара, погледавши га, пребледе и са страхом погледа у њега.

— Ох, гледај! — показа она на новчаник, који је био мало упрскан крвљу.

Бакић се преко воље насмеја.

— Којешта, то је крв са моје руке. Него, хајде, да идемо да гледамо ствари за свадбу.

*

Сутрадан, враћајући се кући, виде пред својим вратима ауто. Зле слутње су га мучиле. Приближивши се кући, изађоше пред њега један полицајац и агент.

— Пардон, да ли сте ви Владимир Бакић, чиновник? — упитао је учтиво агент.

— Да... — једва промуца Бакић.

— Имамо налог да претресемо ваш стан, а у случају потребе и вас лишимо слободе. Убиство се догодило близу ваше куће, а и ваше изненадно напуштање службе даје нам повода да сумњамо. Дозволите да претресемо стан.

Бакић ћутећи отвори врата и пусти их унутра. После пола часа пажљивог претресања агент се окрете Бакићу.

— Молим ваше одело у коме одлазите у службу.

Агент је при прегледу пажљиво посматрао одело и зауставио свој поглед на половини једног дугмета. Затим из свог џепа извади једну исту такву половину и спојивши их, утврди да оне припадају једна другој.

— Видите ли, господине, све је против вас. Ову половину дугмета нашли смо поред леша, а сада је утврђено да припада вама. У име закона, хапсим вас!

Бакић се узалудно почео правдати.

*

После неког времена, новине су објавиле да је убица Бакић осуђен на петнаест година робије. Мара је пала у очајање...

*

Прошло је петнаест година и Бакић је напустио казнени завод. Стар и мршав, пошао је прашњавим друмом ка Мариној кући. Мислио је да ће му она веровати. Гледао је по граду и видео како се све променило. Најзад стиже пред кућу његове Маре. Дрхтећом руком зазвони и врата му отвори једна дебела служавка.

— Кога тражите?

— Је ли овде Мара Стојић?

— Ах, она лепа црна девојка? Удала се пре пет година. Има већ и двоје деце.

Ово је на њега деловало као нож у срце. Не би се јаче изненадио ни да је умрла. Он је очајнички бленуо у служавку, која тресну вратима, а са тим треском срушиле су се и његове куле, које је он пуних петнаест година градио. Прошао је поред виле, сад већ покојног грофа и поред храста, где је оног кобног дана закопао преостали новац. Али сад му он више није потребан. Хладнокрвно је прошао поред њега и упутио се према реци. Ноћ је увелико овладала. Марин лик му је непрестано лебдио пред очима и сећао се давно минулих дана. Поглед му пређе по мутним, запенушеним таласима... Један скок и они га примише у своје окриље... Још једном се размахну таласи, укаже се дављеникова згрчена рука, а затим се склопе да је више никада ником не покажу.

БРЗИНА КРВОТОКА

Немачки професор Сигфрид Рихтер израдио је интересантан поступак за установљење којом брзином крв кружи у нашем телу. Поступак се састоји у томе да се крв »обојадише« на тај начин што се удише угљени диоксид, услед чега крв у плућима постане изненадно оскуднија у оксигену, и зато бива угасивија. Тако потамнела крв може се уз помоћ врло осетљиве фото-ћелије пратити, и измерити време до прожимања целог организма таком крвљу.

По мерењима професора Рихтера, човечја крв, у редовним околностима, од срца до врхова прстију руке стигне за 11—13 секунада. Од срца до прстију ноге пут је већ знатно дужи: 25 секунада. При јачем, напорнијем телесном раду човек брже дише, и услед тога је и крвоток бржи, док хладноћа успорава крвоток. Кад нам озебу руке ми их трљамо, ногама тапкамо, лупкамо, — све стога да бисмо изазвали живљи крвоток.

РОМАН „НОВЕ ПОШТЕ“ 1

Репортер Икс добија налог...

Карл Бринкман, који данас почиње с овом серијом репортажа, донео је лично спортске догађаје, које овде описује и познаје добро средину у којој се они одвијају.

Издавачко предузеће Анкер било је у великом послу. Мала прикоса секретарица »Спорта« Јута Стар није се сећала, да је за последњих десет година директор предузећа Венцел био толико запослен и да га је видела тако узбуђеног и нервозног. Противно обичају, појавио се он данас још пре почетка рада и показао необичну активност занимајући се за сва одељења куће.

ШТА СЕ ДОГОДИЛО

Пошто је ранији директор »Спорта« дао оставку и отишао за Париз, Стефан Н. Герингер, такорећи, преко ноћи добио је сјајну прилику да заузме то место. Али вођство листа је баш тада оскудевало у новим идејама. Јер Стефан Герингер, који је сада уређивао лист, није био више младић. Он је био из старе гарде. Искусан и верзиран у свима спортским гранама, он није био вичан променама. Био је наклоњен добром раду и био веома задовољан када је све ишло по уобичајеном начину, када је тачно у минуту кренула ротационна машина и када су продавци новина, сакупљени у дворишту, одмах по пријему бројева појурили на улице са још влажним новинама. Тада је Стефан Ен Ге (како је био називан) изашао кроз велику гвоздену капију Анкера и пошао у један локал који се звао Лојх, да би тамо са колегама одиграо коју партију шаха.

ГЛАВНИ УРЕДНИК ГУБИ СВОЈ МИР

Али од пре неког времена главни уредник појављивао се у Лојху све касније, а понекад га уопште није било. Пажљив посматрач са лакоћом могао је да утврди да Стефан Ен Ге није више тако расположен као некада. Иако он о томе није ништа говорио, Јута Стар, која га је последњих недеља неколико пута пријављивала шефу, знала је много више. Тада је увек у соби директора долазило до гласних расправа и сваки пут би Герингер са црвеним лицем излазио из директорове собе. Како је, међутим, директор Венцел са великим интересовањем и увек помало раздражен тражио »Подне«, нови спортски лист, мала секретарица је потражила узрок с тим у вези.

КОНКУРЕНЦИЈА ПОСТАЈЕ ЈАЧА

У Анкеру се у почетку веровало да »Подне« никада не може бити конкуренција за добро уведени »Спорт«, али ускоро су и стари зечеви у »Спорту« увидели да и њихове колеге у листу »Подне« ипак нешто знају о новинарском послу.

Када је мала секретарица тога јутра ушла у собу свога директора, устукнула је када је видела како директор изгледа. Пред њим, у кожној фотељи седео је и љутито пред собом гледао главни уредник Стефан Герингер.

— Погледајте ово, — грмео је директор. — Ви морате увидети да код листа »Подне« знају како треба да се ради. Из недеље у недељу уличка продаја нашег листа опада. Свакодневно стижу откази на претплату. Више не можемо ићи по старом колосеку. Они преко имају младе људе, који су окренули начин рада. Док цео свет говори о претстојећој борби Макса Шмелинга, у листу »Подне« дошли су на праву идеју. Док смо објављивали суве чињенице, конкуренција је послала Турнера, специјалног извештача. Прочитајте само шта је Турнер јавио из логора за тренинг великог боксера. Али сада је крај. Или ћемо да исплиавамо из ове ситуације или ћемо ускоро сви поћи кући. Морамо да сиђемо са досадашње мирне платформе и да се уживимо и унесемо у велике догађаје. Ми морамо томе да се прилагодимо као и наши читаоци. Пошаљите још данас најбољег нашег репортера у Штутгарт.

РЕПОРТЕР ИКС ДОБИЈА НАЛОГ

— Не смемо више да губимо време, наставио је директор, не дозвољавајући Герингеру да га прекине. У недељу одржаће се у Штутгарту велики боксмеч Шмелинг—Хојзер. Тај извештај мора да садржи све велике и занимљиве појединости и он мора да превазиђе све извештаје конкуренције.

— Ви ми раније, господине Венцел, нисте никада рекли како лист стоји. Реорганизација, међутим, не стоји само до мене. Ја ћу свакако извештаје, ако су добри, умети већ да истакнем, али кога би смо могли за тај посао да узмемо?

— Најбоље људе које имате, — прекинуо га је Венцел.

— Прави човек за овај посао могао би бити једино Петер Франк. Он пише под псеудонимом Икс.

— Да ли он може да се такмичи са првом гарнитуром репортера листа »Подне«?

— Да, он то може.

Шест часова касније, у последњем минуту, скочио је Петер Франк у воз. Звиждућући лагано неку песмицу и сећајући се налога да извештаји буду узбудљиви, он се лагано дигао да изађе у ходник, али врата се сама изненада отворише и у купе уђе једна млада дама.

(Наставиће се)

данас

Среда, 10 новембар.
Арсеније Архиепископ. Андрија.

✱

БИОСКОПИ

АТИЛА: Циганин.
ЗРИЊИ: Сањао сам те.
НЕМЗЕТИ: Бали, острво среће.
РАКОЦИ: Тражим љубав.

✱

ДЕЖУРНЕ АПОТЕКЕ

Аларгић, Трг Деак Ференца бр. 5. Телефон: 25—81.

Илин, Ержебет трг бр. 4. Телефон: 24—45.

#

РОЂЕНИ, ВЕНЧАНИ И УМРЛИ

Рођено: 4 мушка и 3 женска детета.

Венчани: Алексеј Левишћев, фабрички радник и Фикс Борбала, фабричка радница.

Умро: није нико.

✱

РАДИО

10 новембар 1943.

БУДАПЕШТА. 6.45: Јутарња музика ● **10.15:** Оркестарска музика ● **11.15:** Салонски концерт ● **12.10:** Оркестарски концерт ● **14.00:** Музика за игру ● **15.00:** Забавна музика ● **16.15:** Концерт камерног ансамбла ● **17.00:** Симфонијске форме модерне музике за игру ● **19.10:** Филхармонски концерт ● **22.40:** Филмске мелодије ● **23.20:** Ц-дур свита од Баха.

✱

МЕЂУНАРОДНИ ИЗВЕШТАЈ О ВОДОСТАЈУ

9 Новембар 1943.

Дунав: Комаром 87 (—), Будапешт 108 (—), Пакш 82 (+2), Баја 138 (—), Мохач 156 (—1), Бездан 196 (—), Гомбош 150 (+1), Ујвидек 210 (+14).

Драва: Барч 62 (+15).

Тиса: Вашарошнамењ 111 (+8), Токај 60 (+2), Тисафиред 28 (+1), Чонград 09 (—), Сегед 91 (—), Тител 62 (—).

✱

ОДЛАЗАК И ДОЛАЗАК ВОЗОВА

(Из путничког бироа ИБУС, Ујвидек, Хорти Иштван тер 2, телефон: 24—24)

ИЗ УЈВИДЕКА КРЕЋЕ:

За Будапешту: 4.20, 13.30, 15.25 (брзи Арпад), 20.22.

За Сегед: 5.05, 13.50 (само до Обеча), 17.47.

За Зомбор: 2.55, 9.55, 13.25 (за Ујпаланку), 17.52.

За Тител: 6.12, 12.12, 20.11.

За Београд: 8.10, 18.20.

У УЈВИДЕК СТИЖУ:

Из Будапеште: 7.00, 10.55 (брзи Арпад), 17.40, 22.55 (брзи).

Из Сегеда: 7.25 (из Обеча), 9.35, 20.05.

Из Зомбора: 7.40, 9.18 (из Ујпаланке), 13.10, 20.02.

Из Титела: 6.01, 11.38, 17.14.

Из Београда: 7.40, 17.32.

СКЛ (Окер)—СКБ (Окер) 4:1

У пријатељској утакмици између месних ривала Левенте су заслужено победили. Одмах у почетку Малешев постиже водећи гол. У 25 м. Жижаков IV даје други гол за Левенте. Бочкаи преко Ђукића смањује на 2:1. У другом полувремену Жижаков и Гаицки постижу крајњи резултат. Тимови су изашли у следећем саставу: Левенте: Ковачевић, Гаицки, Марковић, Стеванов, Жижаков II, Жижаков III, Маринков, Малешев, Жижаков IV, Бељански, Збуђновић II. Бочкаи: Фелдежди, Кобиларов II, Жижаков I, Сабо, Андрић, Збуђновић I, Бан, Влаовић, Кобиларов, Бељански, Ђукић.

СПОРТ

После 7:2

Карлсон је данас један од најбољих навалних играча Европе

„Систем без система"

Мало је која репрезентација победила мађарске изабранике у Будапешти, пред њиховом публиком и на њиховом терену, а са овако великим резултатом. Швећани су то учинили у тренутку када се томе мало ко надао. Симпатични гости су најмање очекивали оваку победу. Шта више, веровали су у победу Мађара. Пре утакмице, готово све новине, надугачко и нашироко доносиле су прогнозу, која је у главном била: победа — домаћих са бар (!) два гола разлике. Шта више и сами репрезентативци (читајући те новине) давали су изјаве које нису биле ни мало скромне. И они су предвиђали велику и сигурну победу домаћег тима. Шведски играчи су такође дали изјаве пре утакмице. Многим нашим читаоцима није познато да су готови сви (један резервни играч био је изузетак) изјавили да у опште немају изгледа на победу и да ће се борити само за частан резултат. То су изјавили штампи. Шта су у себи мислили, то је друго питање. Мађарски репрезентативци, као и сви футбалски играчи, могу а и треба много да науче из овог пораза: »Нескромност и омаловажавање противника је највећа мана појединих спортиста«.

Сва срећа је, међутим, да се много више може научити када се изгуби од јачег противника, него кад се победи слабији.

#

После дужег времена публика је поново имала прилике да види »нумерисане« играче. Сваки шведски играч носио је на леђима велики број, и то почев од голмана (1) до левог крила (11).

Није било мало изненађење публике када је одједном приметила, пред крај полувремена, да се нарочито истиче играч који је на леђима носио број 15!

Готово сви су видели да је леви бек Еден повређен средином полувремена и изнет са терена, али је мало њих приметило да је на његово место утрчао нови играч. »Број 15«, који се одзива на име Холмквист, заменио је повређеног Едена и, како се брзо снашао у игри, први је од шведских играча убрао аплауз, када је једном испред Егрешиа и д-р Шарошиа »оксфордом«, у паду, уклонио опасност од свога гола.

#

Карлсон је данас несумњиво један од најбољих навалних играча у Европи. Мали растом, плаве косе, када се појавио на терену пре почетка утакмице, није уопште уливао поверење. Али што се игра више развијала он се све више истицао. Прелазио је домаће играче како је хтео, а лопте је делио са задивљујућом прецизношћу. Често је »у месту« прелазио по два домаћа играча, и хладно и врло прецизно делио лопте сиграчима који су се налазили у најповољнијој ситуацији. Он одиста влада лоптом »ђаволски«. Час је био у одбрани, а већ после неколико секунада налазио би се пред голом — противника. Мислим га је било гледати онако малог, како прекрасним скоковима хвата готово сваку високу лопту испред знатно виших Мађара. Овај одлични играч имао је удела готово у сваком голу који су постигли Швећани.

#

Мађари су у првом полувремену имали знатно више од игре, но у навали су играли играчи којима тамо више није место. Женгелер и д-р Шарошиа су много учинили за мађарски футбал, али је већ крајње време да уступе место млађима. А поред тога навалу је пратио и страховити пех. Лопта се четири пута одбила од стативе уместо да уђе у гол. У другом полувремену мађарски играчи сасвим су попустили. Ово полувреме много потсећа на игру коју су домаћи дали пропле године против Немачке. Немци су том приликом, у другом полувремену, не само изједначили резултат код стања 1:3, већ однели и заслужену победу са резултатом 5:3.

Мађари су готово сваку лопту дизали у ваздух, но тамо су господарили Швећани. Домаћи су почели да спроводе ниску игру, али тек, то је конвенирало гостима, јер су мађарски играчи били врло спори и непрецизни. И овог пута, као и против Немаца, мора се признати да је главна »кривица« за пораз била та, што су гости играли — одлично.

После утакмице домаћи су се жалили на то, да су брзо примили трећи гол, на несрећу која их је пратила и слично. Једино је, изгледа, Кишпетер имао право, када је изјавио да »много знају шведски навални играчи«.

#

Већ смо у првом извештају споменули да Швећани играју »без система«. Често смо видели полутку на халфу, па чак и на беку, док су крилни халфови на моменте били врло опасни у навали. Ево још један леп пример. Седми гол као је на следећи начин: »Број 9« (вођа навале) добија извршан фор на левом крилу. Он у трку убацује према десној полутки. Ове нитко нема, али се зато тамо налази »Број 10« (лева полутка!), који додаје у центар, »броју 7« (десном крилу!!), који без размишљања поставља — крајњи резултат.

Тако отприлике изгледа систем какав су у недељу спроводили Швећани.

Б. Б.

УХАК—БАЧКА 2:1 (1:0)

У недељу је одиграна горња утакмица на игралишту Ухака, која се незаслужено завршила победом домаћих. Прво полувреме припада Бачкој, чија навала није у стању да постигне који погодак. Домаћи из врло строго досуђеног једанаестерца постижу вођство, одмах затим Лучић I напушта терен, и Бачка игра са 10 играча. Нешто доцније Лучић II изводи једанаестерац, којег голман одлично брани.

Почетком другог полувремена Јовановић изједначује, а домаћи сада не бирају средства само да дођу до гола, што им и успева. Одмах затим судија г. Лерх приморан је да прекине ову »пријатељску« утакмицу.

Код домаћих истакли су се Козарев и Сливка, а код Бачке бековски пар, леви халф и Лучић I. Судија г. Лерх судио је више на штету гостију. У предигри одбојци Бачке су заслужено победили Ухак са 3:1.

СКЛ (Кула)—СКЛ (Куцора) 4:1 (2:1)

Домаћи код којих се нарочито истакао Пароски, Пејчић и Богојевац заслужено су победили. Голове су дали Влаикалић, Граде и Пејчић. Судија г. Чизмадија судио је врло слабо на штету домаћих.

САФК—МОВЕ СПОРТ 3:1 (0:0)

У Сабадки је одиграна утакмица за првенство трећег разреда. Црвеноцрни су лако победили МОВЕ Спорт који је у другом полувремену сасвим попустио. Као предигра одиграна је утакмица између подмлатка Спорта и Сафка која се завршила победом Спорта од 1:0.

●●●

МАЛИ ОГЛАСИ

За 10 реči 2 динара, свака даља реч 15 ф. Који траже службу плаћају 50% попуста

СЛУЖБА

БЕРБЕРСКИ ПОМОЋНИК, старији радник, тражи намештење. Адреса у Администрацији. 3257

ТРГОВАЧКИ ПОМОЋНИК, стар 20 год., говори српски и мађарски, тражи запослење, ступити може одмах. Адреса у Администрацији. 3252

ТРАЖЊА

ТРЧКАЛА или ПОСЛУЖИТЕЉА тражи књиговезница »**Култура**«, Мусолини ул. 7. 3260

ТРЕБАМ ПОМОЋНИКА који би самостално водио моју месарску и кобасичарску радњу, ступити може одмах. **Крац Јован,** месар, Овербас. 3191

ТРАЖИМ НАУЧНИЦУ И НАУЧНИКА. Црнић, фризер, Градско купатило. 3254

ТРАЖИМ дактилографкињу са перфектним знањем мађарског и српског језика за адвокатску канцеларију. Упитати од 8—9 Јокаи Мор у. 8/I. 3263

КУПОВИНА

КУПУЈЕМ АНГОРА ВУНУ. Предем, чешљам и овчију вуну. **Хусар,** Фадруш Јанош ул. 16. 2841

ПРОДАЈА

ОРМАН (шифонер), котао за вештених 70 см. ширине, све баканце и разне алијаса ствари на продају. **Раковић, Сечењи ул. 2/I.** 3237

РАЗНО

ПЛАЋАМ НАЈБОЉЕ ЦЕНЕ за старо, ново, шарено, бело, гушчје, пачје, мољчаво перје, за постељско руво, намештај, одела, ципеле, ствари за домаћинство, и свакојаке старудије. Добро плаћам, јевтино продајем. На позив долазим у кућу. **Копиловић Јожеф,** старетинар, Петефи улица 101. 2837

НЕКА СЕ ЈАВИ ОНА КРОЈАЧИЦА БЕЛОГ РУБЉА која је ради посла прошлога месеца већ била у Пошта улици бр. 2. **Bűn Dezsőné** Пошта ул. 9. 3256

Одговорни уредник и издавач:
ВОЈИСЛАВ МАТИЋ

Ротациона штампа: „Уранија", штампарски завод и издавачко подузеће (власник Јован Келемен) за штампарију одговара Јосип Франк, II Ракоци Ференц ул. 50.

Рукописи се не враћају.